ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Филология факультеті
Қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасы

«Әдебиет поэтикасы»
пәні бойынша

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Пәннің ID: 23943

«6В02306 – Әдебиеттану» білім беру бағдарламасы
Оқыту деңгейі: магистратура

Курс – 3
Семестр – 6
Кредит саны – 6

Алматы, 2026

1. ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

Пәннің мақсаты – әдебиет поэтикасының міндеттерін, оның филологиялық пәндер жүйесіндегі орнын түсіну қабілетін қалыптастыру. Оқу курсы әр түрлі жанрдағы көркем мәтіндердің құрылысын, олардың стилі мен тілдік әртүрлілігін зерттеудің теориялық және әдіснамалық негізін құрайды. Пән әдебиет поэтикасының негізгі ұғымдары мен бөлімдерін, оның жазушылардың шығармашылығын зерттеуге деген көзқарасының принциптерін терең зерттеуге бағытталған.

Пәнді оқытудан күтілетін нәтижелер:

1. поэтиканың негізгі бөлімдері, олардың пәндері мен міндеттері туралы алған білімдерін көрсету; қазіргі ғылымдар жүйесіндегі әдебиет поэтикасының орны мен рөлін анықтау;
2. теориялық поэтиканың негізгі категориялары мен ұғымдарының мазмұнын ашу;
3. көркем туындыларының құрылымын талдау әдістері мен тәсілдерін пайдалану және жазушы шығармашылығын зерттеу стратегиясын әзірлеу;
4. филолог-әдебиеттанушының кәсіби қызметінде теориялық поэтика категорияларын қолдануға қатысты өз көзқарасын тұжырымдау және негіздеу;
5. көркем шығармаларының құрылымын талдаудың негізінде жазушы әлемінің модельдерін қайта құру дағдыларын дамыту.

Пән бойынша оқытылатын негізгі тақырыптар.

1-МОДУЛЬ. Әдебиет поэтикасы ғылыми пән ретінде.

Әдебиет поэтикасының пәні мен міндеттері.
Ғылымдар жүйесіндегі әдебиет поэтикасы.
Сөз өнерінің ерекшелігі.
Көркем шығарма және көркем мәтін.
Поэзия және проза.

2-МОДУЛЬ. Көркем шығарманың құрылымы.

Көркем шығармадағы хронотоп категориясы.
Баяндау және көркем сөздің композициялық формалары.
Көркем шығармадағы автор образы.
Әдеби шығарманың кейіпкері.
Көркем шығарманы қабылдау.

3-МОДУЛЬ. Көркем шығарманың жанрлық-стилистикалық ерекшелігі.

Эпикалық шығармалардың құрылымы.
Драманың ерекшелігі.
Лирика және оның көркемдік ерекшеліктері.
Көркем шығарманың стилі.
Көркем шығарманың құрылымындағы интермәтін.

Ұсынылатын әдебиет:

1. Темирболат А.Б. Поэтика литературы: учебное пособие. – Алматы: Қазақ университеті, 2011.
2. Қалқабаева С.Ә. Көркем шығарма поэтикасы: монография. – Алматы: Қазақ университеті, 2021.
3. Райан М. Әдебиет теориясы. – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2019.
4. Райан М., Ривкин Д. Әдебиет теориясы: хрестоматия. – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2019.
5. Минералов Ю.И. Основы теории литературы. Поэтика и индивидуальность: учебник для вузов. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2024.

6. Қалқабаева С.Ә.Әдебиеттанудың теориялық мәселелері. – Алматы: Қазығұрт, 2021.
7. Темірболат А.Б., Кибальник С.А. Введение в литературоведение: учебное пособие. – Алматы: Қазақ университеті, 2016.
8. Томашевский Б.В. Теория литературы. Поэтика. – М.: Флинта, 2023.
9. Фоменко И.В. Практическая поэтика. – М.: Академия, 2006.
10. Якобсон Р.О. Работы по поэтике. – М.: Прогресс, 1989.

Интернет-ресурстар:

1. Веселовский А.Н. Историческая поэтика. – Л.: Художественная литература, 1940. – Режим доступа: https://biblio.imli.ru/images/abook/teoriya/Veselovskij_A._N._-_Istoricheskaya_poetika_-_1940.pdf
2. Жолковский А.К., Щеглов Ю.К. Работы по поэтике выразительности. – М.: Прогресс, 1996. – Режим доступа: https://biblio.imli.ru/images/abook/teoriya/ZHolkovskij_A.K._SHeglov_YU.K._Raboty_po_poetike_vyrazitelnosti._1996..pdf
3. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. – М.: Высшая школа, 1970. – Режим доступа: https://on4a.narod.ru/lotman_struktura_teksta_web.pdf
4. Теоретическая поэтика: понятия и определения / Хрестоматия для студентов филологических факультетов / Автор-составитель Н.Д. Тамарченко. – М.: РГГУ, 2001. – Режим доступа: https://philologos.narod.ru/tamar/index.htm
5. Успенский Б.А. Поэтика композиции. – СПб: Азбука, 2000. – Режим доступа: https://philologos.narod.ru/ling/uspen-poetcomp.htm

2. ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУ ТАПСЫРМАСЫН ОРЫНДАУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

2.1. Емтихан формасы: Стандартты жазбаша offline. **Платформасы:** Univer АЖ

2.2. Жазбаша емтиханның мақсаты: пәнді оқу кезінде меңгерілген оқу нәтижелерін, дағдылар мен құзыреттіліктерді көрсету, өз ойларын жазбаша қисынды жеткізу, өз көзқарасын дәлелдей білу.

2.3. Тапсырманы орындаудан күтілетін нәтижелер:

Жазбаша емтиханның бір билетінде оқытылған курс бойынша оқу нәтижелерін анықтайтын және төменде сипатталған критерийлер бойынша бағаланатын 3 сұрақ бар:

1-сұрақ: *1 критерий.* Теорияны және курс тұжырымдамасын білу. *2 критерий.* Курстың мазмұнында көрсетілген теориялық ережелерді мысалдармен түсіну және растау.

2-сұрақ: *3 критерий.* Таңдалған әдістеме мен технологияны жазбаша практикалық тапсырмаларға қолдану. *4 критерий.* Практикалық тапсырмада берілген негізгі мәселені ашу және шешу.

3-сұрақ: *5 критерий.* Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және жазбаша сыни талдау. *6 критерий.* Өз тәжірибесінен алынған нәтиженің негіздемесі.

2.4. Емтихан өткізу рәсімі.

2.4.1. Стандартты жазбаша offline емтихан бекітілген кестеге сәйкес өткізіледі.

2.4.2. Жазбаша offline емтихан басталғанға дейін 15 минут бұрын кезекші оқытушы жеке куәлік бойынша білім алушылардың жеке басын тексеруді жүзеге асырады, білім алушыларды келу парақтарында көрсетілген орындарға отырғызады.

2.4.3. Бөгде адамның жазбаша offline емтиханына келген жағдайда кезекші оқытушы

осы Ережелерді бұзу туралы тиісті акт жасайды.

2.4.4. Кешігіп келген білім алушылар емтиханға жіберілмейді.

2.4.5. Емтихан кезінде кезекші оқытушы білім алушылардың бекітілген нұсқаулыққа сәйкес мінез-құлық ережелерін сақтауын бақылауды жүзеге асырады.

2.4.6. Емтиханға бөлінген уақыт аяқталғаннан кейін (2 астрономиялық сағат) кезекші оқытушы:

1) емтихан жұмыстарын жинайды;

2) әр жауап парағында жұмысты жазудың аяқталу белгісін қояды – Х әріпі;

3) деканат маманына шифрлауға келу парақтарымен бірге жауап парақтарын ұсынады.

2.4.7. Деканат маманына шифрлау үшін жұмыстарды ұсыну кідіртілген жағдайда кінәлі адамдарды жауапқа тарта отырып, тиісті акт жасалады.

2.4.8. Емтиханда білім алушыларға өзімен бірге қосалқы ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу үшін пайдаланылуы мүмкін шпаргалкаларды, ұялы телефондарды, смарт-сағаттарды және басқа да техникалық және өзге де құралдарды алып жүруге және/немесе пайдалануға тыйым салынады. Басқа білім алушылармен және бөгде адамдармен сөйлесуге, жауаптарда ТАӘ және/немесе өзге де сәйкестендіру жазбаларын жазуға тыйым салынады.

2.4.9. Егер білім алушы емтиханға келіп, билет бойынша жауап беруден бас тартса, емтихан тапсыру «F» бағасы ретінде бағаланады.

2.4.10. Дәлелді себеп болмаған жағдайда емтиханға келмеу «F» бағасы ретінде бағаланады.

2.4.11. Білім алушы осы тармақтардың біреуін немесе бірнешеуін бұзған жағдайда емтихан жұмысының күшін жою актісі (бұдан әрі – Акт) толтырылады, пән үшін «F» («қанағаттанарлықсыз») бағасы қойылады.

2.4.12. Емтиханда осы Ережелерді қайталап бұзғаны үшін білім алушы факультет кеңесінің Әдеп жөніндегі қарауына ұсынылады.

2.4.13. Пән бойынша қорытынды баға емтихан өткізілгеннен кейін 1 ай ішінде, білім алушылар қашықтықтан білім беру технологияларын және/немесе емтихандағы мінез-құлық ережелерін қолдана отырып қорытынды бақылау жүргізуге арналған нұсқаулықтарды бұзғаны анықталған жағдайда: шпаргалкаларды, ұялы телефондарды пайдалану, келіссөздер жүргізу және т.б. актіні толтыра отырып, бақылау бейнекамераларынан алынған жазбалар негізінде жойылуы мүмкін. Актінің күшін жою үшін шағымдану және апелляция қабылданбайды.

2.4.14. Емтихандардағы барлық ереже бұзушылықтар білім алушының транскриптіне енгізіледі.

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Пән: Әдебиет поэтикасы **Формасы:** Стандартты жазбаша offline. **Платформасы:** Univer АЖ

№	**Балл / Критерий**	**ДЕСКРИПТОРЛАР**				
		«Өте жақсы»	**«Жақсы»**	**«Қанағаттанарлық»**	**«Қанағаттанарлықсыз»**	
		90-100%	**70-89%**	**50-69%**	**25-49%**	**0-24%**
1 сұрақ	*1 критерий.* Теорияны және курс тұжырымдамасын білу	Пәннің негізгі мақсатын, мазмұнын, пәнге байланысты ұғымдар мен түсініктерді өте жақсы түсінеді. Баяндаулары нақты, ғылыми негізді.	Пәннің негізгі мақсатын, мазмұнын, пәнге байланысты ұғымдар мен түсініктерді жақсы түсінеді. Баяндаулары нақты, ғылыми негізді.	Пәннің қарастыратын мәселелері, негізгі тақырыптары бойынша қойылған сұрақтарға жауаптары дұрыс емес. Баяндаулары мен тұжырымдарында стильдік, тілдік қателіктер көп ұшырасады.	Пәннің негізгі мазмұнына, ұғымдары мен тақырыптарына қатысты айтарлықтай қателіктер жіберілді.	Пәннің нені қарастыратыны туралы жалпы түсінігін өз сөзімен жүйелі жеткізе алмайды.
	2 критерий. Курстың мазмұнында көрсетілген теориялық ережелерді мысалдармен түсіну және растау.	Пәннің негізгі тақырыптары бойынша қойылған сұрақтарға жауаптарын дәйекті мысалдармен негіздей алады. Ұсынылған тапсырмаларды сауатты, ғылыми негізді, дереккөздерді дұрыс пайдалана отырып, көрнекі түрде орындаған.	Жауаптарында нақты мысалдар аз кездеседі. Кейбір ғылыми тұжырымдауларында дәлдік жетіспейді.	Жауаптарында сұрақ мазмұнын ашып бере алмады. Мысалдар келтірілген жоқ.	Негізгі ұғым-түсініктерді айтуда айтарлықтай қателіктер жіберді.	Негізгі теориялық ұғымдарды растай да, дәлелдей де алмайды.
2 сұрақ	*3 критерий.* Таңдалған	Берілген тапсырмаларды өз	Берілген тапсырмаларды өз	Жазбаша жұмысында мазмұндық жүйелілік	Тапсырмаға да, тапсырманың	Жазбаша емтихан

	әдістеме мен технологияны жазбаша практикалық тапсырмаларға қолдану.	уақытында, дәлелді дәйектермен, жан-жақты қарастыра отырып орындайды. Тақырып бойынша жазған жазбаша жұмысында ғылыми негізді өзіндік тұжырым жасай алатындығы көрінеді.	уақытында орындағанымен, дәлелді дәйектерді толық келтірмеген. Жазбаша жұмысында стильдік, грамматикалық қателер ұшырасады.	жоқ. Нақты зерттеу тақырыбына байланысты дереккөздерді қарастырмаған.	тақырыбына немқұрайдылықпен қараған. Стильдік, грамматикалық нормаға сай келмейтін қателер жіберген.	жұмысын қалай орындау керектігін білмейді. Өзіндік пікір, қорытынды тұжырым жасауды меңгермеген.
	4 критерий. Практикалық тапсырмада берілген негізгі мәселені ашу және шешу.	Практикалық жұмыс жасау барысында мысалдар келтіре отырып, тақырыпты саралай алады.	Мысалдар келтіре отырып талдау жасауға бейімділігі бар. Дегенмен, жауаптарында жүйелілік сақталмаған.	Берілген тапсырмалар бойынша материалдарды толық қарастырмаған. Түсінбеген. Сондықтан тапсырма бойынша негізгі мәселені ашып бере алмайды.	Емтихан сұрақтарының мазмұны бойынша қосымша сұрақтарға жауап беруге қиналады.	Пәнінің мазмұны, тақырыптары бойынша материалдарды игермеген.
3 сұрақ	*5 критерий.* Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және жазбаша сыни талдау.	Берілген тапсырмаларды дәйекті, қисынды, сауатты, ғылыми негіздей отырып, кері байланыс жасай алды. Шығарманы сауатты талдап, түсіндіріп бере алады. Өзіндік тұжырымдарын бекітіп, баяндауда ғылыми стиль нормаларын сақтай	Берілген тапсырмалар бойынша жауаптарында пайдаланған әдебиеттер бойынша 3-4 қате жіберілді. Алайда бұл сапалы орындалған тапсырманың жалпы деңгейіне айтарлықтай әсер етпейді.	Пәнінің мазмұны бойынша тұжырымдары нақты емес, дәлелді емес. Стильдік, грамматикалық қателері бар. Шығармаларды талдауда қорытындылары дұрыс емес.	Жауаптары тапсырмаларды орындауға қойылатын талаптарға сай келмейді. Әрі жауаптары толық емес. Түсініксіз.	Берілген сұрақтарға жауап жазылмаған. Дереккөздер, талдау әдістері қолданылмаған.

		отырып, жүйелі жеткізе алады. Әрине баяндау барысында				
	6 критерий. Өз тәжірибесінен алынған нәтиженің негіздемесі.	Пән арқылы білгенін, түсінгенін қалай, қайда колдана алатындығына нақты мысалдары жетерлік. Көркем шығармаларды талдау барысында бүгінгі күннің жағдайлармен байланыстыра отырып тұжырым жасай алады.	Пәннің мазмұны бойынша білгенін, түсінгенін, есте сақтағанын, өмірлік тәжірибеде колдануға болатындығына мысалдары аз және нақты емес.	Пәннің негізгі тақырыптары бойынша білгенін, түсінгенін, есте сақтағанын өз сөзімен жазбаша толық жеткізіп бере алмайды.	Жазбаша талдаулары әлсіз.	Білу, түсіну, талдау жасай алу, пікірін өз сөзімен жеткізе білу дағдылары жоқ.

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:
Қорытынды баға **(ҚБ) = (%1+%2+%3+%4+%5+%6) / К,** мұндағы **%** - критерий бойынша тапсырманы орындау деңгейі, **К**-критерийлердің жалпы саны.

Қорытынды баллды есептеу мысалы

№	**Балл / Критерий**	**«Өте жақсы»**	**«Жақсы»**	**«Қанағаттанарлық»**	**«Қанағаттанарлықсыз»**	
		90-100 %	**70-89 %**	**50-69 %**	**25-49 %**	**0-24 %**
1.	1критерий	100				
2.	2 критерий		75			
3.	3 критерий			60		
4.	4 критерий				45	
5.	5 критерий	100				
6.	6 критерий				49	
	Қорытынды %	**200**	**75**	**60**	**94**	200 + 75 + 60 + 94 = **429** **429 / 6 критерийлер = 71,5** **Қорытынды балл в % = 72**

Есептеу кезінде алынған пайыздарға сүйене отырып, біз бағалауды бағалау шкаласымен салыстыра аламыз. **72 балл** 70 баллдан 89 баллға дейін, бұл бағалау шкаласына сәйкес **«Жақсы»** санатына сай келеді. Осылайша, осы есептеуде емтихан дәстүрлі бағалау шкаласы мен ECTS-ке ауыстыра отырып, білім алушылардың оқу жетістіктерін есепке алуды бағалаудың баллдық-рейтингтік әріптік жүйесіне сәйкес **«Жақсы» 72 баллға** бағаланатын болады.

Декан ____________________ Б.Ө. Жолдасбекова

Кафедра меңгерушісі ____________________ С.Дәрібаев

Дәріскер ____________________ Б.С. Сарбасов